

Optimistické prognózy ani zaručené informace týkající se konce světové pandemie nemoci COVID-19 se (bohužel) nenaplnily, a s touto nemocí a jejími důsledky se proto musíme potýkat i po více než roce od jejího oficiálního vypuknutí v ČR. Ačkoli bychom chtěli všichni jistě vidět, že je situace pod kontrolou a odpovědné osoby vědí přesně, jak a co dělat, vydávaná opatření i komunikace (včetně samotné vlády) je stále poměrně nepřehledná. Níže pro Vás proto shrnujeme nejdůležitější informace z aktuálního vývoje (s uzávěrkou k datu 22. 3. 2021) – jde zejména o povinné testování zaměstnanců ve firmách a s tím související problematiku osobních údajů, nově účinný pandemický zákon a nové plánované plošné kompenzační programy COVID 2021 a COVID – Nepokryté náklady.

AKTUÁLNÍ INFORMACE V SOUVISLOSTI S COVID-19

POVINNÉ TESTOVÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ NA PRACOVÍŠTI ZAMĚSTNAVATELE

V návaznosti na opětovné vyhlášení nouzového stavu zavedla vláda s účinností od čtvrtka 9. 3. 2021 **nová opatření proti šíření nákazy koronaviru**, která se týkají testování zaměstnanců a povinností zaměstnavatelů s tímto spojených. Tato jednotlivá opatření by měla trvat do odvolání. Ty nejdůležitější informace pro Vás níže shrnujeme.

Kdo?

Všichni zaměstnavatelé na území České republiky, kteří jsou podnikateli nebo státními či národními podniky a zaměstnávají **alespoň 250 osob**, smí povolit **od 12. 3. 2021** (včetně) vstup na pracoviště svým zaměstnancům pouze za předpokladu, že podstoupili v posledních 7 dnech příslušný test.

Výše uvedené se vztahuje také na zaměstnavatele, kteří zaměstnávají alespoň **50–249 osob**. Pro ty však o něco málo delší lhůta – prokázání absolvování uvedeného testu musí od svých zaměstnanců požadovat **od 15. 3. 2021**.

S účinností **od 26. 3. 2021** pak povinnost testování začne platit také pro zaměstnavatele, kteří zaměstnávají **od 10 do 49 osob**.

Zároveň vláda dle svých vyjádření v následujících týdnech plánuje zavedení povinného testování i na zbývající subjekty, tj. na zaměstnavatele s počtem zaměstnanců od 1 do 9 a také na živnostníky.

Koho ano a koho ne?

Testování se týká **všech zaměstnanců daných zaměstnavatelů**, přičemž za zaměstnance se považují také **dočasně přidělení zaměstnanci** agentury práce a **další osoby**, které na základě jiného právního vztahu, než je pracovněprávní vztah, vykonávají práci nebo obdobnou činnost na pracovišti zaměstnavatele společně s jeho zaměstnanci (tedy např. různé dodavatelské práce).

Testy naopak nemusí podstoupit ti zaměstnanci, kteří (i) **prodělali** laboratorně potvrzené onemocnění **COVID-19**, uplynula u nich doba izolace a od prvního RT-PCR testu nebo antigenního testu neuplynulo více než 90 dní, nebo kteří (ii) mají Ministerstvem zdravotnictví vystavený **certifikát o provedeném očkování** proti onemocnění COVID-19 a od aplikace první (v případě jednodávkového schématu), resp. druhé očkovací dávky (v případě dvoudávkového schématu) uplynulo nejméně 14 dnů.

Povinné testování se netýká ani zaměstnanců vykonávajících práci na dálku (home office). Pokud zaměstnanec koná práci výlučně mimo pracoviště zaměstnavatele (např. různí obchodní zástupci), musí mu zaměstnavatel umožnit podstoupení výše uvedených testů mimo pracoviště.

Zaměstnanec zaměstnavatele, který musí povinně testovat, se musí podrobit testování. Jinak porušuje své pracovněprávní povinnosti a nebude moci dále po datu zavedení povinnosti vykonávat práci na pracovišti zaměstnavatele. Nedomluví-li se zaměstnanec se zaměstnavatelem na home office nebo třeba na

dovolené a neplaceném volna, jedná se podle našeho názoru o překážku v práci na straně zaměstnance bez náhrady mzdy.

Jak?

Zaměstnavatelé jsou povinni zajistit pro své zaměstnance testování alespoň jedním ze tří možných způsobů – uznává se (i) RT-PCR test, (ii) POC antigenní test nebo (iii) preventivní test (poskytnutý zaměstnavatelem).

U RT-PCR testů se podmínky nemění a provádí je pouze certifikovaná odběrová místa. POC antigenní testy jsou prováděny v síti autorizovaných odběrových center, případně jinými poskytovateli zdravotních služeb (např. závodním lékařem). Preventivní testy mohou být provedeny laickou osobou nebo samotným zaměstnancem na pracovišti na zaměstnavatele.

Frekvence testování jednotlivých zaměstnanců by měla být nejméně jedenkrát za 7 dní.

Jaké jsou navazující povinnosti?

Podstoupil-li zaměstnanec RT-PCR test nebo antigenní test, zaměstnanec je povinen to prokázat, a to formou potvrzení vydaného poskytovatelem zdravotnických služeb. V případě preventivních testů je povinností zaměstnavatele vést evidenci provedených testů u jednotlivých zaměstnanců.

POVINNÉ TESTOVÁNÍ A OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Na základě mimořádných opatření Ministerstva zdravotnictví probíhá v současné době ve firmách rozsáhlé testování zaměstnanců a dalších osob vstupujících do provozu, při kterém dochází k rozsáhlému zpracování osobních údajů. Dokonce jde v daném případě o zpracování osobních údajů o zdravotním stavu, které mají dle GDPR vyšší stupeň ochrany.

Mnoho otázek zaměstnavatelů i testovaných osob směřuje k tomu, zda jsou vůbec oprávněni dané osobní údaje zpracovávat. Odpověď je ano, jsou, protože při zajišťování testování plní zaměstnavatelé (jako správci osobních údajů) uložené povinnosti dle mimořádných opatření a k této činnosti tak nepotřebují jiný právní důvod (např. souhlas testované osoby). Je ale zásadní, aby jako správci osobních údajů při zpracování dodrželi principy stanovené v GDPR a také byli schopni to v případě kontroly či stížnosti subjektu údajů prokázat. Základními principy platnými pro každé zpracování je zejména transparentnost, minimalizace rozsahu zpracovávaných údajů, účelové omezení a zajištění bezpečnosti zpracovávaných osobních údajů.

Základem je tedy vždy poskytnout testovaným osobám informaci o zpracování osobních údajů, která bude naplňovat požadavky čl. 12 a 13 GDPR s tím, že rozsah zpracovávaných informací by neměl obecně přesáhnout základní identifikační údaje osoby, číslo pojištěnce, údaje o zdravotní pojišťovně, údaje o provedení testu a výsledek testu, případně podklady pro výjimky z testování. Účelem zpracování pak může být pouze zajištění jednotlivých kroků v rámci testování (dle mimořádných opatření a souvisejících metodik ministerstev). Zaměstnavatelé musí zároveň zajistit, aby osobní údaje byly zpracovávány s co nejvyšší ochranou soukromí, tedy aby nebyly zpřístupněny neomezenému počtu osob. Doba uchování zpracovávaných údajů není prozatím zřejmá, je ale možné souhlasit s vyjádřením ÚOOÚ, že to bude nejméně po dobu platnosti mimořádných opatření.

PODPORY A ÚLEVY PRO PODNIKATELE

Ve veřejně přístupné elektronické knihovně připravované legislativy (tzv. eKlep) se objevily dva návrhy nových programů podpory pro podnikatele – jde o programy COVID 2021 a COVID – Nepokryté náklady. Má se jednat o dva nové programy, které mají nahradit několik stávajících programů, a mělo by tedy dojít ke zjednodušení celého procesu. Jako vždy bude ale třeba velmi pečlivě zkoumat jednotlivé podmínky pro udělení podpory.

Oba nové programy by měly být kombinovatelné s podporou z programu Antivirus, nemají však být kombinovatelné mezi sebou a ani s tzv. kompenzačním bonusem. Žadatel se zároveň bude zřejmě muset zavázat, že v průběhu následujících tří měsíců neukončí svou činnost.

COVID – Nepokryté náklady

Program COVID-Nepokryté náklady má být tzv. „nákladovým“ programem (jak již napovídá sám název) a má jít o podporu pro podnikatele, kteří zaznamenali v rozhodném období 1. 1. 2021 – 28. 2. 2021 oproti téměř období v roce 2020 či 2019 pokles obrátu alespoň o 50 % a zároveň se nachází za toto rozhodné období **ve ztrátě**. V rámci žádosti bude zřejmě (pokud se textace ve výzvě nezmění) muset žadatel

prokázat své výsledky prostřednictvím **výkazu zisku a ztráty** na základě mezitímní účetní závěrky za rozhodné období.

Výše podpory činí **60 % nepokrytých fixních nákladů**, max. však 40 mil. Kč v rámci jedné výzvy programu. Nepokrytými fixními náklady se pro účely programu rozumí ztráta snížená o jiné dotace poskytnuté žadateli. Podpora se poskytuje do nevyčerpané výše podpory 10 mil. EUR na jednoho příjemce dle bodu 3.12. Dočasného rámce Evropské komise.

Upozorňujeme, že dle návrhu má být možné do nákladů zařadit i odměnu členů statutárního orgánu a dalších orgánů právnických osob, ale pouze do částky nepřesahující průměrnou hrubou měsíční mzdu (tj. 30.402 Kč).

Program COVID 2021

Nový program COVID 2021 je alternativou k nákladovému programu „COVID – Nepokryté náklady“ – výpočet podpory nemá být závislý na poklesu obrátu, ale na **poklesu tržeb za rozhodné období** (v první výzvě opět období 1. 1. 2021 – 28. 2. 2021) oproti těmto obdobím v roce 2020 či 2019, a to **min. o 50 %**.

Maximální výše podpory je dána jako součin částky **500 Kč krát počet zaměstnanců v pracovním poměru krát počet dní**. Za zaměstnance se v rámci tohoto programu považují i tzv. spolupracující osoby dle zákona o daních z příjmů (tedy manžel/osoba ze společné domácnosti/člen rodiny podílející se na rodinném závodu; to ale platí pouze v případě, že je žadatelem fyzická osoba) a jednatelé se smlouvou o výkonu funkce. Podpora se poskytuje nejvýše do nevyčerpané výše limitu 1,8 mil. EUR dle bodu 3.1 Dočasného rámce Evropské komise na jednoho příjemce podpory (podnik). Novinkou má být, že pokud má zaměstnavatel méně než tři zaměstnance, má stále nárok na podporu v minimální výši 1.500 Kč / den (tedy jako by měl vždy alespoň tři zaměstnance).

Podpora je poskytována na období prozatím od 11. 1. 2021 do 31. 3. 2021, může však být prodlouženo (nejpozději však do 31. 12. 2021).

Stávající programy podpory ve formě **kompenzačního bonusu** a **Programu Antivirus** zůstávají prozatím v nezměněné podobě.

PANDEMICKÝ ZÁKON VYDANÝ V SOUVISLOSTI S COVID-19

V únoru vyšel ve Sbírce zákonů také nový, tzv. pandemický zákon (zákon č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění COVID-19 a o změně některých souvisejících zákonů). Zákon a v něm zavedené postupy **se uplatní výhradně na situaci spojenou s onemocněním COVID-19 a jeho dopady**. S účinností zákona (tj. ke dni 27. 2. 2021) došlo také k vyhlášení stavu tzv. **pandemické pohotovosti** – tento stav může být ukončen či znovu obnoven usnesením Poslanecké sněmovny přijatým na návrh vlády nebo jedné pětiny všech poslanců.

Pandemický zákon především umožňuje, aby **Ministerstvo zdravotnictví nebo krajská hygienická stanice nařizovaly mimořádná opatření**, jejichž tematický výčet je uveden přímo v zákoně (mj. například nyní velmi aktuální povinnost testování zaměstnanců ve firmách). V případě ministerstva půjde o opatření s celostátní působností, v případě krajské hygienické stanice bude působnost shodná s územím jejich správního obvodu. Druhou stranu téže mince tvoří **povinnost všech osob, na něž opatření dopadají, se jimi řídit**; v opačném případě obsahuje zákon speciální ustanovení o přestupcích, a to jak pro fyzické, tak pro právnické osoby.

Mimořádná opatření podle pandemického zákona mohou být nařízena pouze **v nezbytně nutném rozsahu a na nezbytně nutnou dobu po předchozím souhlasu vlády**. Vláda musí svůj (ne)souhlas zveřejnit na svých internetových stránkách a v hromadných sdělovacích prostředcích. Minimálně **jednou za 2 týdny** budou opatření přezkoumávána samotným ministerstvem nebo krajskou hygienickou stanicí, které je mohou zrušit (pokud **pominuly důvody** pro jejich přijetí). Zároveň je vláda povinna předložit Poslanecké sněmovně zprávu o opatřeních učiněných ve stavu pandemické pohotovosti taktéž nejméně jednou za 2 týdny.

Mimořádná opatření přijatá ve stavu pandemické pohotovosti **pozbyvají platnosti ukončením stavu pandemické pohotovosti**. Zrušit je tak může i Poslanecká sněmovna, avšak pouze v rámci zrušení stavu pandemické pohotovosti jako takového, nikoli jednotlivá opatření samostatně.

V zákoně je zároveň stanoven svébytný postup přezkumu přijatých mimořádných opatření – k jejich přezkumu je příslušný **Nejvyšší správní soud** (v případě mimořádných opatření vydaných ministerstvem) a příslušný krajský soud (v případě opatření vydaných krajskými hygienickými stanicemi). **Návrh na zrušení**

opatření lze podat do jednoho měsíce ode dne nabytí účinnosti daného opatření. Na překážku projednání takového návrhu není ani skutečnost, že už pozbyl účinnosti, a pokud soud dojde k závěru, že bylo v rozporu se zákonem, tento závěr vysloví v rozsudku (to bude důležité zřejmě z hlediska uplatňování práva na náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem). Kasační stížnost proti rozhodnutí soudu není přípustná.

V neposlední řadě je třeba zmínit také fakt, že pandemický zákon obsahuje speciální **ustanovení o náhradě skutečné škody** způsobené fyzickým a právnickým osobám během stavu pandemické pohotovosti v příčinné souvislosti s mimořádnými opatřeními buď podle pandemického zákona, anebo také podle zákona o ochraně veřejného zdraví (pokud bylo jejich účelem zvládnání epidemie COVID-19). Za škodu ve smyslu pandemického zákona však nebudou považovány náklady vzniklé v souvislosti s pořízením nebo používáním ochranných, mycích nebo dezinfekčních prostředků. **Podmínkou je uplatnění nároku u Ministerstva financí ve lhůtě 12 měsíců od okamžiku, kdy se osoba o škodě dozvěděla, nejdéle však do 3 let od vzniku škody** (nebude-li nárok ve lhůtě uplatněn, tak zaniká). Toto prvotní uplatnění nároku je podmínkou také pro případné soudní vymáhání nároku.

Máme za to, že škodou podle zákona může být např. škoda vzniklá v důsledku povinnosti nakoupit testy k povinnému testování zaměstnanců, pokud budou testy významně dražší, než je jejich obvyklá cena – to vše ale pouze za předpokladu, že budete schopni **přesně prokázat**, že jste si například jiné (levnější) testy pořídit nemohli. V případě nedostatku důkazů nemusí stát takovému nároku vyhovět. Rádi Vám v případě Vašeho zájmu poskytneme bližší informace.

RANDLS BUSINESS BRUNCH

Termín pro druhý díl Business Brunch je 25. 5. 2021 (9:30–12:30).

Základním tématem druhého letošního dílu bude **Digitalizace a elektronizace v praxi obchodních korporací**.

V rámci aktualit nezapomeneme připomenout **legislativní novinky a rozhodnutí soudů a státních úřadů**. S ohledem na vliv opatření souvisejících s šířením nemoci COVID-19 na podnikání se ale určitě zaměříme i na podpůrné programy pro podnikatele a další aktuality související s probíhající pandemií.

Přihlásit se můžete na brunch@randls.com. Detaily ohledně organizace a přihlašování naleznete [zde](#).

Sledujte nás na Facebooku a na LinkedIn

Informace obsažené v tomto materiálu nelze považovat za právní rady, nejsou vyčerpávající a nejsou zamýšleny pro žádné konkrétní použití. Před aplikací zde obsažených informací nebo rozhodnutím učiněným na jejich základě doporučujeme vyhledat naši nezávislou a odbornou právní konzultaci.

V případě, že máte zájem o právní služby prosím kontaktujte nás na následující e-mailové adrese: info@randls.com.

Zásady zpracování osobních údajů jsou dostupné [zde](#).

V případě, že si nepřejete, abychom Vám zasílali newsletter, prosím, odhlaste se na e-mailové adrese info@randls.com.